

TRAFİK KAZALARINDA UZAMIŞ (CEZA) ZAMANAŞIMI MANEVİ TAZMİNATA DA UYLGULANIR BU KONUDA İŞLETEN VE SÜRÜCÜ AYRIMI YAPILMAMIŞTIR

Uzamış ceza zamanaşımı hükümleri manevi tazminat isteklerine de uygulanır. Her ne kadar, manevi tazminat istekleri için KTK. 90. maddesinde “Manevi tazminat konularında Borçlar Yasasının haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır” denilmiş ve zamanaşımı ile ilgili 109.maddenin 1.fıkrasında “maddi zarar” dan ve 2. fıkrasında “maddi tazminat”tan söz edilmiş ise de, bu hükümlere bakılarak manevi tazminat istekleri için uzamış (ceza) zamanaşımı uygulanmayacağı gibi bir anlam çıkarılmamalıdır. Çünkü, KTK.90. maddesinde Borçlar Yasasına yapılan gönderme açık olduğundan, BK. m.60/2. hükmü gereği, **ceza davası zamanaşımı süreleri manevi tazminat isteklerinde de uygulanacaktır.** Yasakoyucunun gereksiz yere yarattığı bu anlam ve kavram kargaşası, **Yargıtay**’ın manevi tazminat konusundaki çeşitli kararları ile giderilmiş; manevi tazminat istekleri için de uzamış (ceza) zamanaşımının uygulanacağı kesinlik kazanmıştır.

Manevi tazminat davasında uzamış (ceza) zamanaşımı işleyen ve araç sahibi hakkında da uygulanır. Çünkü, 2918 sayılı KTK 85/Son maddesine göre “İşleten, sürücünün kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur.”

MANEVİ TAZMİNAT DAVALARINDA CEZA ZAMANAŞIMI UYGULANACAĞINA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Manevi tazminat davasında, işleten hakkında da uzamış ceza zamanaşımı uygulanır.

2918 sayılı KTK.nun 90. maddesinde, manevi tazminat davaları hakkında Borçlar Kanunu’nun haksız fiillere ilişkin hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüş, başka bir deyişle bu hususta BK.60. maddesine yollamada bulunulmuştur. Bu nedenle, işleten hakkında BK.60/2. maddesinde yer alan uzamış ceza zamanaşımı uygulanmalıdır.

19.HD.30.09.1994, 4413-8492

Motorlu araç kazaları nedeniyle uğranılan zararlar cezayı gerektiren bir eylemden doğarsa, 2918 sayılı KTK.da belirtilenden daha uzun bir zamanaşımı süresi uygulanır. Bu süre, manevi zararlar hakkında da geçerlidir.

Dava, trafik kazası sonucu cismani zarara uğrayan davacının tazminat istemine ilişkindir. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 109/2. maddesine göre; “Dava, cezayı gerektiren bir fiilden doğar ve Ceza Kanunu bu fiil için daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörmüş bulunuyorsa, bu süre maddi tazminat talepleri için de geçerlidir.” Yargıtay’ın uygulamasına göre bu hüküm, trafik kazasında uğranılan manevi zararlar için de geçerlidir.

4.HD. 7.3.1996, 1033-1461 (YKD.1996/5-715)

Trafik kazasında yaralanma nedeniyle açılan manevi tazminat davasına, 2918 sayılı KTK.109/2 ve BK.60/2. maddeleri uyarınca uzamış (ceza) zamanaşımı uygulanır.

Davacı, davalıya ait araç sürücüsünün çarpması sonucu yaralanması nedeniyle tedavi gideri ve BK. 47. maddesi uyarınca manevi tazminat isteminde bulunmuştur. Davalılar süresi içinde zamanaşımı defini ileri sürmüşler, olay tarihinden bu yana iki yıllık süre geçtiğinden davanın zamanaşımı nedeniyle reddini savunmuşlar ve yerel mahkemece savunma doğrultusunda dava zamanaşımı nedeniyle reddedilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasası'nın 109/1. maddesinde motorlu araç kazalarından doğan maddi zararların tazminine ilişkin taleplerin iki yıl içinde zamanaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir. Ne var ki, yaralanma nedeniyle **manevi tazminat ve tedavi giderine ilişkin istekler, 2918 sayılı Yasa'nın 109/2. ve BK.60/2. maddelerindeki uzamış zamanaşımına** tabi olup fiil cezayı gerektirdiğinden ve ceza kanunu bu fiil için beş yıllık zamanaşımı süresi öngörmüş olduğundan, ayrıca dava tarihinde ceza zamanaşımı süresi dolmadığından, işin esasını incelenerek varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, davanın zamanaşımı nedeniyle reddedilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir. (4. HD.18.02.2001, 2000/10296-2001/1183) (YKD. 2001/10-1504)

Trafik kazasından kaynaklanan manevi tazminat davasında, eylemin suç oluşturması nedeniyle uzamış ceza zamanaşımı uygulanır.

Dava, trafik kazası nedeniyle uğranılan manevi zararın ödettilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece dava zamanaşımından reddedilmiş, karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasasının 109/1. maddesinde motorlu araç kazalarından doğan tazminat istemlerinin iki yıl içinde zamanaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, eylemin suç teşkil etmesi durumunda ceza zamanaşımının uygulanacağı öngörülmüştür. Borçlar Kanununun 60/2. maddesinde de eylem aynı zamanda suç oluşturuyorsa o suç için öngörülen ceza zamanaşımı süresi uygulanacağı hükmü yer almıştır. Zararlandırıcı eylemin suç oluşturduğu tartışmasızdır. Bu bakımdan dava konusu eylem için Türk Ceza Kanunu'nda belirtilen ceza zamanaşımı süresinin uygulanması gerekir.(4.HD.01.11.2001, 5890-10660) (YKD.2002/2-191)

Manevi tazminata konu haksız eylem suç oluşturuyorsa, ceza zamanaşımı uygulanır.

Trafik kazası sonucu desteklerini kaybeden davacılar, **manevi tazminat** isteminde bulunmuşlar; Mahkemece, istemin zamanaşımına uğradığı gerekçesi ile dava reddedilmiştir.

Davaya konu edilen haksız eylem, öncelikle daha özel olan Trafik Yasası'nın uygulanacağı doğaldır. Şu durumda anılan yasanın 109. maddesindeki düzenlemenin kapsamı üzerinde durmak gerekir. Maddenin ilk fıkrasında "maddi zarardan" söz edilmiş, ikinci fıkrasında ise "...bu süre, maddi tazminat talepleri için de geçerlidir." düzenlemesi getirilmiştir.

Açıklanan şu duruma göre, anılan yasanın manevi tazminatla ilgili olarak bir düzenleme getirip getirmediği tartışılabilir. Yasanın hukuki sorumluluğu düzenleyen 85 ve devamı olan maddelerde, maddi ve manevi zarar ayrımı yapılmadan zarardan söz edilmiştir. Ne var ki, 109. maddede, "maddi zarar", "maddi tazminat" sözcüklerini kullanmıştır. Bu yazılış biçiminden, yasa koyucunun, trafik kazaları sonucu istenebilecek manevi tazminat taleplerindeki zamanaşımı süresini, maddi tazminattan ayrı tuttuğu, hatta manevi tazminat konusunun düzenlenmediği düşünülemez. Yasanın sözcüklerine değil, konuş amacına bakıldığında, böyle bir ayrımın hukuk ve yasa tekniğine uygun düşmeyeceği gibi, istem konusu olan tazminatın türü ile de bağdaşmamaktadır. Aksi halde sadece trafik kazaları nedeniyle maddi ve manevi zararlar için ayrı zamanaşımı süreleri öngörülmüş olur ki, bu da eşitlik ve genellik ilkesi ile bağdaşmaz. Anılan yasanın anılan maddesinin ikinci bendinde, "...bu süre maddi tazminat talepleri için de geçerlidir." demek ve "de" tamamlamasını kullanmakla, başka bir tazminat türünde de bu bağlamda manevi tazminatın varlığını kabul ettiği sonucuna varılabilir. Aksi halde, hukuk tekniği bakımından uygun görülemeyecek bir sonuç ortaya çıkmış olacaktır.

Ayrıca, Karayolları Trafik Yasası'nın yürürlüğe girdiği günden bu yana, görülen uygulamada, zamanaşımı süresi bakımından iki tazminat türü arasında bir ayrım gözetilmemiştir. Yerleşmiş biçimde her iki tazminat türüne aynı zamanaşımı uygulanmıştır.

18.01.2000, 1999/9822-2000/192

www.TazminatHukuku.com